

Reportáž z návštěvy irských knihoven

Na přelomu července a srpna se tři z nás vydali do Dublinu seznámit se s fungováním tamějších knihoven. Všechny nepříjemnosti související s cestou jsme si víceméně odbyli již během přestupu v Londýně, kdy měl navazující let několik hodin zpoždění. Zbytek přepravy i pobytu již proběhl ku spokojenosti všech zúčastněných a celkový dojem z Irska byl více než pozitivní.

Během naší pracovní stáže v Dublinu jsme navštívili několik knihoven. První z nich byla National Library of Ireland, po jejíchž prostorách nás velmi ochotně provedla paní Katherine McSharry. Irská národní knihovna, kterou – obdobně jako budovu Irského národního muzea – projektoval architekt Thomas Newenham Deane (1828–1899), letos oslavila 140 let od svého založení. Knihovna ve svých fondech soustřeďuje více než 5 miliónů fotografií a přes 500 tisíc knižních svazků. Nejstarší knihy pocházejí z 15. století a dochované manuskripty z normanského období jsou ještě o několik století starší. Čtenáři zde mají k dispozici elegantní historickou studovnu (v níž, bohužel, platí zákaz fotografování), kde mohou nerušeně pročítat zapůjčené tituly – všechny výpůjčky jsou totiž poskytovány výhradně prezenčně a je třeba si je předem objednat. Stejně jako v mnoha jiných knihovnách se i v INK potýkají s omezenou využitelností prostoru, který je k dispozici, a právě proto zde v posledních letech probíhají nejružnější stavební úpravy. V jejich důsledku vzniknou mj. i nové studovny pro čtenáře a část fondu bude přesunuta buď do sklepních prostor budovy, nebo do externích skladů v Dublinu a blízkém okolí. V knihovně zároveň probíhá digitalizace starších periodik, která jsou po oskenování rovněž odvážena do skladů mimo hlavní budovu knihovny. Signování knih ve fondu probíhalo do roku 2000 na základě tematického členění,

následně bylo od tohoto způsobu z praktických důvodů upuštěno – zavedlo se prosté číselné řazení nových přírůstků. V INK se nachází také genealogické poradenské centrum, jehož návštěvníci zde za pomoci proškoleného personálu mohou pátrat po informacích týkajících se jejich rodinné historie, předků a vystěhovalectví. Zájem o tuto službu postupně vzrůstá zejména od 90. let a také v souvislosti s nejrůznějšími výročími irských bojů o nezávislost v posledních letech.

Další z knihoven, do níž jsme zavítali, byla Berkeley Library, která je spolu s Lecky, Ussher a Old Library součástí knihovního komplexu Trinity College. Podstatná část knihovny je umístěna v brutalistické budově z 60. let, projektované Paulem Koralekem (* 1933) a dokončené v r. 1967, k níž ovšem v následujících dekádách přibývaly další prostory. Fascinující je původní betonové provedení nejrůznějších stavebních prvků, a to jak třeba výpůjčních pultů, tak i stolků pro čtenáře a přepážek mezi nimi. Neméně pozoruhodné jsou mnohdy i postupy, s jejichž pomocí se knihovna plná betonových panelů modernizuje, aby byla schopna zajistit potřeby současných čtenářů. Vznik knihovny a její snahu udržet krok s dobou nám poutavě přiblížil pan Greg Sheaf, který nás celým komplexem prováděl, a další detaily nám upřesnila paní Jessie Kurtz, v jejíž kanceláři jsme se po absolvování prohlídky měli možnost osvěžit se šálkem kávy. Kromě klasických studoven se zde nachází i velké množství prostorů, kde se návštěvníci mohou věnovat individuálnímu či skupinovému studiu, aniž by byli rušení okolím. V podzemí knihovny navíc probíhají další stavební úpravy s cílem rozšířit možnosti jejího využití pro čtenáře. Obdobně jako Národní knihovna i Berkeley Library letos slaví významné výročí, a sice 50 let od svého založení, s čímž souvisí celá řada akcí a výstav, které v průběhu letošního roku v knihovně probíhají. Fondy knihoven Trinity College čítají k dnešnímu dni téměř 7 miliónů svazků. Nejznámějšími z nich jsou středověké Book of Kells (z 9. století) a Book of Durrow (přibližně o století starší než BoK), uložené v Old Library, Tyto dvě knihy spolu s proslulou

„Long Room“ jsou nejvyhledávanějšími atrakcemi mezi turisty, kteří do Trinity College zavítají, a z osobní zkušenosti můžeme potvrdit, že návštěva Old Library skutečně stojí za to. Od roku 1801 jsou v knihovně také ukládány povinné výtisky knih vydaných v Británii a Irsku.

Nenechali jsme si ujít příležitost podívat se i do Dublinské městské knihovny, archivu a výzkumného oddělení, jež se nachází na Pearse Street. Tamější vstřícný personál nás ochotně seznámil s fungováním knihovny i archivu. Zabývají se zde shromažďováním nejrůznějších tištěných a obrazových materiálů vztahujících se k Dublinu a Irsku jako takovému a rovněž z tohoto důvodu zde velkou část čtenářů tvoří především odborná veřejnost. Stejně jako v Národní knihovně se i zde věnují genealogii a rodinné historii; pro pátrání po rodinných vazbách mají návštěvníci k dispozici i speciální software, kterým jsou vybaveny místní počítače. Naši pozornost upoutaly zejména ročenky věnované historii Dublinu a momentálně probíhající výstava „Friends in Times of Turmoil“ dokumentující irsko-polské vztahy v první polovině 20. století.

účastníci a autoři příspěvku: Lucie Kratochvílová, Knihovna Celetná, Tomáš Mlynář a Lukáš Klimeš, oba Knihovna Šporkova paláce

National Library of Ireland

Vstupní hala v NLI

Architektura v NLI

Společná fotka s paní McSharry

Sklepní prostory v NLI, které by v budoucnu měly sloužit jako prostor pro čtenáře

Periodika čekající na digitalizaci

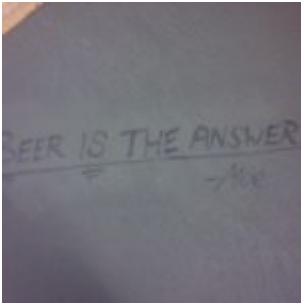
Skład v NLI

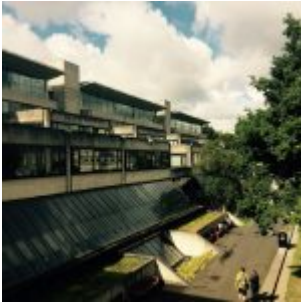
S jednotlivými sekcemi Berkeley Library nás detailně seznámil náš milý průvodce Greg

Betonová architektura v původní budově Berkeley Library z 60. let

Někdo z čtenářů na betonový kvádr zachytil věčnou pravdu

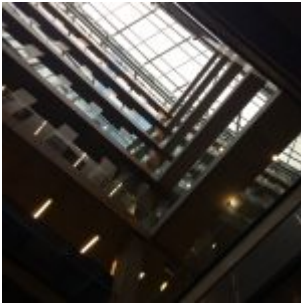
Nové křídlo knihovny, dostavěné v 70. letech

Usher Library v Trinity College, pohled z ulice

Jeden z původních nápisů v Berkeley Library, vyzývající návštěvníky k zachování klidu. Druhý, umístěný na protější stěně, striktně zapovídá kouření v prostorách knihovny

Moderní část knihovny dostavěná na přelomu tisíciletí

Architekt Paul Koralek na plakátu připomínajícím padesátileté výročí otevření knihovny

Jedna z odpočinkových zón určená návštěvníkům knihovny

Studovna v Morrison Room

Další studijní místa v suterénu knihovny. V pozadí jsou vidět bedny s časopisy, které již byly zdigitalizovány a nyní čekají na přesun do externích skladů

Jeden z prvních počítačů (z r. 1982), které byly v knihovně využívány

Long Room v Old Library

Busty významných osobností v Long Room. Jak nás upozornila naše průvodkyně S. Fox, není mezi nimi ani jedna žena, ačkoliv v současnosti tvoří ženy cca 60% studujících na

Trinity College.

U vchodu do Dublin City Library & Archive

Sympatické knihovnice nás blíže seznámily s fungováním knihovny (Dublin City Library) a projevily živý zájem o činnost univerzitních knihoven v ČR

Studovna je rozdělena do dvou částí – v jedné jsou umístěna studijní místa pro návštěvníky (viz předchozí foto) a ve druhé regály s tituly věnovanými ponejvíce Dublinu a Irsku